

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezčer, izmisti nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-oigrsko dežele za vse leto 20 K, za pol leta 3 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponuj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 50 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od pterostopao petit-vrste po 12 h če se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Pokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenstvo je v Knafliovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstr., upravljenstvo pa v pritličju. — Upravljenstvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravljenstva telefon št. 85.

Železniška zveza z Dalmacijo.

Zahteva po železniški zvezi z ostalo monarhijo je v Dalmaciji že staro, toda v vladnih krogih se doslej ni nikdar upoštevala, marveč se je vselej, kadar so dalmatinski poslanci ponovili svoje tozadevne zahteve, naglašalo, da je Dalmacija pasivna dežela in da se zbog tega za njo ne more žrtvovati tako ogromnih svot, kakor bi jih zahtevala zgradba železniške proge, ki bi vezala Dalmacijo z ostalo monarhijo.

Da je to stališče avstrijske vlade napram Dalmaciji moralno izvzeti v deželi skrajno nezadovoljnost je pač umljivo, zlasti ker je notorično znano dejstvo, da je Dalmacija samo zbog tega pasivna, ker niso avstrijske vlade nikdar nicesar storile za njo in ker so mirne duše trpele, da je Italija izpodrinila s svojo konkurenco Dalmacijo na avstrijskem trgu.

Ta nezadovoljnost, ki se je sčasoma razvila v skrajno ogorčenje, je povzročila, da je vsa Dalmacija prošlo leto obrnila po svojih poslancih — izvzemši vladnih pristašev Perića in Korlacta — hrbet in se izrekla za reško resolucijo, ki obljublja Madžarom svojo pomoč v boju proti Dunaju.

Šele tega odločnega koraka dalmatinskih poslancev je bilo treba, da so se vladnim krogom odprle oči.

Sedaj naenkrat so spoznali na Dunaju, da je železniška zveza z ostalo monarhijo za Dalmacijo res življensko vprašanje, in dokopali so se do prepričanja, da je Dalmacija pravzaprav samo zbog tega pasivna in v kulturnem oziru zaostala, ker nima dovolj železniških prog, ki bi jo vezale z monarhijo in da bi lahko vsled svojega podnebjja, vsled svoje pokrajinske krasote in bogastva na južnih naravnih produktih postala pravi eldorado za Avstrijo, ki bi lahko celo z uspehom tekmoval z italijansko riviero.

Posledica tega preokreta v nazirih v vladnih krogih glede Dalmacije

je bila, da je že ministrski svet, kakor se poroča, resno pretresoval vprašanje železniške zveze z Dalmacijo in da je ministrski predsednik baron Gautsch v seji državnega zbora dne 15. decembra 1905. sam naglašal, da ima vlada resno voljo v tem oziru nekaj storiti za Dalmacijo.

Dalmatinci so torej po tolikih letih in po tolikem naporu dosegli to, da jim je vlada nekaj obljubila, sedava predno pa bode te svoje obljube izpolnila, bo še tudi poteklo nekaj časa. Avstrijske vlade pač potrebujejo za vsako stvar silno mnogo časa in se odločijo za delo navadno šele, ko jim že teče voda v grlo.

Anton Springer je izrekel o avstrijskih vladah pred letom 1848. tole značilno sodbo: „Može, ki so imeli v teh časih krmilo države v rokah, niso umeli vladati, še manj pa države upravljati; niti tega niso razumeli, kako se pravilno izterjavajo davki. Njih edina zasluga je, da niso uničili že obstoječih državnih institucij... O kakem zistemtu, o narodnem gospodarstvu ni nikhe imel pojma; za sistem pri takratnih avstrijskih vladah bi se lahko smatrala edino brezmiselnina lenoba, ki si ni upala v nobenem oddelku državne uprave kaj predragičiti in ki je prokleta vsak energični napredek že zaradi tega, ker bi v tem slučaju moral delati.“

Ta sodba velja še tudi o sedanjih avstrijskih vladah, zlasti kar se tice stališča, ki ga zavzemajo te vlade napram južnim slovanskim deželam.

Toda to bi še ne bilo najhujše zlo, ako bi vladni aparati ne zavirali teh dežel celo v njih stremljenju, da si s svojimi močmi ustvarijo razne kulturne institucije. Ko so bile te dežele začetkoma preteklega stoletja začasno pod francosko vlado, je bilo v tem oziru vse drugače. Francozji se niso strašili niti truda niti žrtev, da bi dvignili v pokrajinhah, nahajajočih se v njihovi upravi, prosveto in izobrazbo.

Značilna je v tem oziru anekdota, ki se pripoveduje o potovanju cesarja Franca I. po Dalmaciji. Skoro nato, ko so Francozje zapustili deželo, je

potoval po Dalmaciji cesar Franc. Videl je lepe nove ceste, krasna nova šolska poslopja in razne druge kulturne zgradbe. Spraševal je, kdo je vse to napravil in zgradil, in dobil vedno in vedno za odgovor: Francozje. Ko je na vsa vprašanja dobil eden in isti stereotipni odgovor, je končno sarkastično vzviknil: „Zares škoda za deželo, da so Francozje že odšli!“

Ko je bilo uničeno francosko gospodstvo, je Avstrija, dasi so ji Francozji dali krasen, posnemanja vreden vzor in zgled, kako se lahko narodi priklenjeno na državno idejo, nadaljevala svojo staro politiko napram narodom, ki bivajo v teh deželah in ji ostala zvesta do današnjega dne. Da se vsled tega med temi narodi ni mogla vkorininiti državna ideja, je pač umevno.

V zadnjem času so se jeli puntati Madjari, ti ljubljenci naše dinastije, in tudi Jugoslavani so se jeli smejezirati naokrog.

Reška resolucija je bila energičen izraz mož, ki niso vladni reptili.

Madjari so zavirkali, ko se je pokazala pomoč tudi od te strani, avstrijska vlada pa je nakrat zagledala Dalmacijo in spoznala, da ji je treba pomagati.

In sedaj se kosajo projekti za železniško zvezo Dalmacije z ostalo monarhijo.

Ko je sedanja vlada v parlamentu obljubila, da hoče poskrbiti, da se čim najprej ustvari železniška zveza z Dalmacijo, se je vsa Dolenska vzradovala, misleč, da bo v najkrajšem času zažvižgala lokomotiva po Belokrajini, ker bi bila najkrajša zveza z Dalmacijo, ako bi se dolenska proga od Straže preko Vinice in Hrvatske podaljšala do Dalmacije.

Toda, kakor se zdi, ima ta načrt mnogo nasprotnikov, da je dvomljivo, da bi se v doglednem času izvršil. Inženir Wenusch je namreč izdelal projekt, kako bi se Dalmacija zvezala z Dunajem, ne da bi železnicu tekla po translitvanskih tleh. Po njegovem načrtu bi se nova proga odcepila od južne železnic pri Lipoglavi in bi

tekla proti Plominju; v Lovranu in med Čresom in Pagom bi ves vlak vzeli nase nalašč zato pripravljeni parniki in ga prepeljali na dalmatinsko obrežje. Ta železniška proga je proračunjena na okroglih 48 milijonov kron.

Stroški, ako bi se podaljšala dolenska železnica preko Belokrajine v Dalmacijo, bi bili seveda veliko manjši. Vendar je pa ta projekt še vprašanje bodočnosti in vsaj za sedaj še ni nade, da bi se v doglednem času izvedel, ako bi se tudi zavrgel Wengushev načrt. Zato se nam ne zdi pametno, ako se hoče zvezati usodo belokranjske železnic z usodo teh in enakih projektov, kakor to dela Šuklje. Najprvo moramo izvojevati belokranjsko železnicu in šele potem bodemo imeli svobodne roke, da se bodemo lahko potegovali za njeno podaljšanje v Dalmacijo.

Volilna reforma.

Dunaj, 10. januarja. Poslanec dr. Pacák, ki je konferiral z ministrskim predsednikom in z ministrom notranjih zadev, je izjavil dunajskemu poročevalcu „Narodnih listov“, da se državni zbor ne sestane pred 25. t. m. Tudi se volilna reforma ne predloži takoj v začetku zasedanja, temuč še okoli 15. februarja. Ni namreč res, da bi predloga že bila izgotovljena, temuč se še sestavlja. Gleda razdelitve mandatov še ni nica sklenjenega.

Zader, 10. januarja. Dalmatinski deželni odbor je v svoji zadnji seji izdelal načrte za volilno reformo. Načrti se predložijo ministrskemu predsedniku. Pri tozadevni seji so bili tudi vsi dalmatinski državni poslanci.

Ljubljana, 10. januarja. Poljski poslanci zahtevajo za Galicijo 118 mandatov, za Šlezijo pa štiri poljske poslane. Sicer so pa poljski poslanci odločno proti temu, da bi sedanjem parlamentom sklepal o volilni reformi, temuč zastopajo stališče, naj sedanjem parlamentu redno poteče, volilna reforma pa se načrt prihrani novozivljeni zbornici.

Trgovinske pogodbe.

Dunaj, 10. januarja. V današnji skupni ministrski konferenci se je sklenilo, da se trgovinska pogodba z Nemčijo na vsak način odobri tako, da stopi v veljavo s 1. marcem t. l. Glede trgovinske pogodbe z Rusijo in Italijo pa se je sklenilo, da se tozadevna pogajanja takoj zopet nadaljujejo. Kar se tiče Srbije, je ministrska konferenca sklenila, da se pretrgana pogajanja čim preje obnove, ker je Srbija pripravljena opustiti bolgarsko-srbsko carinsko zvezo.

Razširjenje avtonomije za Galicijo.

Dunaj, 10. januarja. Zadnje dni so bile tajne konference med najvplivnejšimi poljskimi poslanci. Konference so bile v stanovanju klubovega načelnika grofa Dzieduszycega ter so trajale pozno v noč. Iz vseh okoliščin je jasno, da se pri tem ni šlo le za volilno reformo, temuč v prvi vrsti za razširjenje avtonomije Galiciji, kakor je omenjal grof Dzieduszycki v svojem zadnjem govoru. Poljski klub je politično prav dobro informiran ter se hoče pripraviti že sedaj za slučaj, da se pri razpravi o volilnem pravu in o dogodkih na Ogrskem tudi sproži revizija ustave. Zato pa poljski poslanci pridno proučavajo posebno stališče Galicije. Pričakovati je velikih dogodkov, za kar pričajo očetovanja posvetovanja med gališkim namestnikom grofom Potockim in vplivnimi poljskimi poslanci.

Krisa na Ogrskem.

Dunaj, 10. januarja. V današnji avdijenci je baron Fejervary baje predlagal cesarju, naj se ogrski državni zbor ne skliče 1. marca, kakor je določeno, ker hoče večina koalicije zopet odgoditev z vsemi sredstvi preprečiti. Kaj stori vlada po 1. marcu, ako se državni zbor ne skliče, je tajnost.

Budimpešta, 10. januarja. V političnih krogih se zatrjuje, da je baron Fejervary predlagal tudi ce-

LISTEK.

„Mučeniki“.

(Mučeniki. Slike iz naše protireformacije. Napisal A. Aškerc.)

(Dalje.)

Že podnaslov „Slike iz naše protireformacije“ kaže, da nam Aškerc v svojih „Mučenikih“ ni podal enotne epske pesnitve, kakor v „Trubarju“. „Mučeniki“ obsegajo 52 pesmi raznih vrst, epskih pesmi, balad, legend in elegij, med katerimi ni organske zveze. „Mučeniki“ so — kakor je pri Aškeru pač samo ob sebi umljivo — tehniško dovršen pester venec čaropolnih pesmi, v katerih so ovekoveni različni posebno markantni dogodki izza časa protireformacije in glavne osebe te dobe in označen je ves karakter tega časa, kakor se nam pokaže, če motrimo ta veliki boj s stališča, da so se naši luteranski preddevo vojevali in da so trpeli za svobo.

Aškerc bi ne bil pravi pesnik, ko bi se bil v „Mučenikih“ omejil zgolj na opevanje faktičnih dogodkov in junakov ter junakinj protireforma-

cije. Predočil nam je ves heroizem teh mučenikov, ves polet njihovega globokega prepiranja, ves duh tega časa, pojmovanje reformacije v raznih slojih slovenskega naroda in dal velečastnega izraza velikim idejam in gorečim čuvstvom, katerih je bila polna duša slovenskih luteranov.

Pomen protireformacije te „dejov naših drame“ je v verzih, ki zvene kakor jeklo, razložil Aškerc v „prologu“. V znagi protireformacije vidi vandalsko uničenje slovenskega kulturnega in narodnega svetinja in zasuženje slov. naroda in bolestno klicje „zaman ste za svobodo šli na boj, navdušeni slovenski luterani“.

Junaštvo slovenskih heretikov je občudovanja vredno in Aškerc je tej neustrašni in neukrotljivi hrabrosti dal prekrasnega izraza. Vprav elementarna je moč čuvstvovanja, ki preveva „himno slovenskih heretikov“, teh apostolov svobodne misli, ki so ponosni, da jih psuje svet za krivoverce, himna, ki je položena na usta pred dobrimi 400 leti živečim rojakom, a je taka, kakor bi bila zložena za naše dni. Taista jakost zveni tudi iz sicer turobne „pesmi izgnancev“, poslavljajočih se od svoje domovine,

iz pesmi „Na Dobraču“, kjer opeva pesnik, kako so luterani sipali kamnenje na škofovskes verske komisarie in iz pesmi „Auto da fē“, popisujejoč zažiganje slovenskih knjig.

Kakor občuje pesnik v vsem luteranstvu najbolj heroični značaj vsega tega gibanja, tako je tudi največ ljubezni posvetil heroičnim, vse svojim idealom žrtvovočim možem in ženam te dobe. Ustvaril nam je celo galerijo čudovitih, plastično izvedenih in pregnantno orisanih značajev. Tako krepkih akcentov, tako mogočnih akordov, ki done časih mogočno kači krov glasov, cella, zna ubirati pač samo Aškerc.

Trubar je bil takorekoč prva žrtve protireformacije, prvi, ki je bil izgnan iz domovine. Njegovo delo sta nadaljevala Dalmatin in Bohorci in sta vsaj kot pisatelja bila prva stebra reformacije, dasi glavnega vodstva v cerkevnih in učnih stavbeh po Trubarjevem odhodu nista imela v rokah. Toda kot pisatelja sta bila duševna voditelja slovenskega naroda in zato je naravno, da ju smatra Aškerc za reprezentanta protestantskega gibanja za časa protireformacije. V epski pesmi „Juri Dalmatin“ in v pesmi

„Poslednji šolski dan“ jima je postavl dostenjen spomenik.

Protireformarica se je vodila s sredstvi, ki jih danes ne more več rabiti nobena država. Kdor se ni uklonil, je bil uničen. A vendar so se našli možje in žene, ki so neučrabovali nasilnostim posvetne in cerkvene oblasti. Zgodovina nam je zabeležila celo vrsto takih slučajev in najznačilnejše izmed njih je uporabil Aškerc za svoje „Mučenike“. V pesmi „Juri Bohinec“ nam je predstavil meščana, ki so ga gnali sramotno v ječo, ker je čital slovensko biblijo. V pesmi „Župnik Lapicida“ nam kaže pesnik, kako se je župnik kranjski v vseh verskih rečeh četudi težkega srca pokoril inkvizitorju Francescu Barbaru, a se mu uprl, ko je inkvizitor zahteval, da naj se župnik loči od svoje žene in od svojih otrok in raje izgubil eksistenco, kakor da bi se tej zahtevi pokoril. V pesmi „Opatinja Suzana“ nas polejje pesnik v mekinski samostan. Inkvizitor Barbar je bil prišel tudi tja in grozil, da da živo zazidat v celico vsako nuno, ki ne pripozna katolicizma. Vse redovnice se pokore, samo opatinja Suzana ne; njej tudi

strašna usoda, ki jo čaka, ne vzame poguma, da pripozna svoje prepiranje, češ: „v večno ječo — zazidajo mi le telo; — duh moj ostane pa svoboden, — duha tirani ne zapri.“ Isti duh skrajne upornosti, da, fanatizma za svoje ideale vlada tudi v pesmih o Kamničanu Fleriču, o kovaču Iskri in o luteranu Kremencaku, v pesmih o Kremenjakovi pridigi na ulici in o njegovem testemu ter v pesmi „Neizpokorjeni grešnik“. Vse te pesmi so pravi slavosvesni na moč volje in jakost energije, himne na požrtvovalnost, ki vse žrtvuje svojemu prepiranju.

krbo in veste trudil, da bo hrana zares dobra in tečna. (Cena: Juha, meso, dve prikuhi 60 h na dan, kdor želi namesto mesa pečenko ozroma močeno jed, plača 90 h na dan.) Kuhinja bo pod večim ter spremnim nadzorstvom, in vodstvom, ki bi zlasti pazilo, da bo hrana čim najraznovrstnejša. Saj le tako se morejo dekleta res izuriti v kuhanju. Učenke se lahko uče zjutraj likati slišati in opoldan kuhati ter plajajo za to brez hrane 14 K na mesec z opoldansko hranjo 28 K. Tudi večerna šola obstoji še nadalje in plačajo dekleta za hrano, ki si jo same skuhajo, po 30 h na dan. Ako se oglaši katera učenka z dežele, se je event prekrbi tudi stanovanje. Oglašila sprejem in pojasnila daje do 20., zadnji čas do 25. t. m. Gospodinjska šola na Rimskem cesti 9. prtičlje, desno, ker, kakor rečeno, se začne pouk že dne 1. februarja.

Velikodusno darilo. Gospod Fran Kadilnik, blagajnik trgovske trdke Šouvan, v pokolu, je daroval za mestne reveže znaten znesek 300 krov.

Delničarji združenih pivovaren Žalec in Laški trg se opozarjajo, da bode občini zbor, ki je sklican za 14. t. m. ob 10. dopoldne v dvoriščni dvorani družbenega hotela „Ullrich“.

Ruski emigrant v Ljubljani. V Ljubljano je prispel veletržec iz Petrograda, g. Kos z rodbino in namerava takoj ostati, dokler na nastane na Ruskem mir in red. Gosp. Kos je svak g. dr. Karla viteza Bleiweisa in pokojnega dr. Zarnika.

Odbor „Vojaškega veteranškega kora v Ljubljani“ naznanja, da so predpriprave za plesno veselico, katera se vrši dne 3. februarja t. l. na Starem streliscu, v najlepšem taktu in odbor se trudi, da bode ta veselica ena najlepših v letošnjem predpustu. Z razpošiljanjem vabil se prične še ta teden. Zanimanje med občinstvom je že sedaj veliko in najdejati se je prav obilne udeležbe, posebno se, ker društvo že čez dvajset let ni priredilo nobene enake plesne veselice.

Mednarodna panorama v slovenskih rokah. Obiskovalce tujcevje mednarodne panorame bo govorovo razveselilo zvedeti, da je prevezel ta umetniški zavod domačin, ljubljanski trgovec g. J. Keber.

Slavisch Gesindel, to je zdaj najljubša psovka, ki jo imajo v ustih vsi nemški listi, kolikor krate pišejo o Slovanih. Kar ni nemškega, ja vse „Gesindel“ in že n. pr. zato, če ne stanujejo Nenemci v trinadstropnih hišah, če delajo v nemških tovarnah in pri nemških trvdkah, katere s svojimi žulji in znojem podpirajo, da se more nemški gospod potem šopiriti in širiti svojo vsemensko propagando. Največji slovanski „Gesindel“ so seveda Čehi, ker se najbolj upirajo nemškemu nasilju. Nam se zdi, da ravne to zmerjanje kaže, da se v Avstriji kruši nemško gospodstvo in da Nemci navdajajo precejšen strah pred slovansko premočjo, ki se od dne do dne krepi in zmogljivostno vstaja poplačevat tisočletne krvicte, ki jih ima na vesti slavno nevstvo.

Talijo za rešitev življenja v znesku 52 K 50 vin. je priznala dejavnost vlada Antonu Koširju iz Smarene pri Boštanj, ker je s smrtno nevarnostjo rešil Franca Simončiča iz Smarene iz vode.

Umrla je v Novem mestu po dolgi bolezni c. kr. uradnika vdova gospa Fani Binter. Naj v miru počiva!

Poučno predavanje. V soboto, dne 13. t. m., bo v gostilni „Na Vratih“ v Novem mestu predavanje „O preiskovanju mleka“. Predaval bo g. pristav V. Rohrman. Začetek točno ob 8. zvečer.

France Šusteršič. Iz Belokrajine se nam piše: Dvajset let bo, kar smo v dolenskih mestih začeli živahnje politično življenje. Slov. živelj je v tem času premagal nemškega v občinskih zastopih, pri sodiščih in v javnem življenju. V teh letih smo si dali dol. slov. mestni organizacije za politične boje, katere dozdaj nasprotina stranka ni mogla razdreti, dasi se je trudila z vsakvrstnimi sredstvi. Bojevali smo se proti klerikalizmu naših pol. nastopih. V naših mestih si je vedno okravel glavo klerikalizem, ako se je spustil v boj z meščani. Posrečilo se mu je doslej pridobiti le par pristašev, katere pa je pridobil po večjem z motnimi sredstvi; silno malo je, ki so se oklenili duhovnikov iz prepranja. Naše meščanstvo se zaveda svojega stališča, bodisi v gospodarstvu, bodisi v politiki. V tem dvajsetletnem delu je deloval rajnki France Šusteršič. Stal je v bojih Belokrajcev v prvih vrestah. Žrtvoval je čas, delo in včasih tudi gromota sredstva. Nanj se je bilo zaneseti, ker on je delal, dokler ni bil vse zgotovljeno. Rojen je bil Fr. Šusteršič v Toplicah. Dol. meščani zgubimo s

Susteršičem uglednega soboritalja, zgubimo mirnega, ljubega prijatelja, ki ni nikogar žalil, bil vsakemu dober rojak. Naj mu bo ljub spomin in srčna zahvala za njegovo pošteno delo v konsulstvu, ter plajajo za to brez hrane 14 K na mesec z opoldansko hranjo 28 K. Tudi večerna šola obstoji še nadalje in plačajo dekleta za hrano, ki si jo same skuhajo, po 30 h na dan. Ako se oglaši katera učenka z dežele, se je event prekrbi tudi stanovanje. Oglašila sprejem in pojasnila daje do 20., zadnji čas do 25. t. m. Gospodinjska šola na Rimskem cesti 9. prtičlje, desno, ker, kakor rečeno, se začne pouk že dne 1. februarja.

Iz Dobradeve se nam piše: Dne 6. t. m. je priredilo vrlo dobročesko gasilno društvo veselico z gorom, igro „Pri Puščavniku“, petjem domačega pevskega zboru itd., katera je vsestransko povoljno uspela. Občinstvo je bilo tolilo, da so vsi prostori prepomljeni, zato je veselica tudi v gmotnem oziru dobro izpala. Tem potom izrekamo javno zahvalo vsem bratom gasilcem, kakor tudi drugim navdušenim gospodom iz Idrije, Ledin, Žirov, Gorenje vasi itd., ki so nam dokazali s svojim obiskom svoje simpatije do nas, ter navdušenje za naš napredok. Načelnštvo in odbor se je tudi to pot, kakor vselej potrudilo, da je veselice dobro uspela, za kar mu gre vse čast! — V nedeljo dne 14. januarja se priredi v Žireh veselica z igro „Županova Micika“, koje čisti dokodek je namenjen v korist potujoči knjižnici akademičnega društva „Prosvete“, katero je vpeljal pri nas že pred enim letom domači vsečiličnik, g. Ivan Kavčič in ki raztega svoj delokrog sedaj že po vsej žirovski dolini; ljudje, kako radi in z veseljem čitajo, kar je tudi to jasno lep napredok, da prihaja našemu ljudstvu v roko ceno in koristno čitivo. Zato vabimo naše občinstvo, naj se veselice kar mogoče v najobilnejšem številu udeleži. Imenovani gospod dijak je tudi drugače jako agilen delavec na polju ljudske prosvete; predril je dosedaj že tri javna ljudska predavanja, o položaju slovenskega naroda v prošlosti izza časa temnega srednjega veka ter „o verski reformaciji v šestnajstem stoletju“. Snov je obdelal jako nepristransko in poljudno. Za ta izredni užitek smo mu vsi jako hvaležni. Vsa čast mlademu možu, ki dela navdušeno za duševno povzdigo ter osvobojenje našega ljudstva! Želimo, da bi na tem potu vtrajal.

Narodna čitalnica v Metliku je imela dne 6. t. m. svoj redni občni zbor, kateri je volil sledenči novi odbor: Predsednik: gosp. Fran Guštin, ml.; tajnik: g. Božidar Guštin; blagajnik: g. Fran Sajovec; odborniki: gg. Janko Glbočnik, Karel Govaneč, Vilko Rozina, Anton Mucha; namestnika: gg. Josip Hrehorič, Fran Lunder.

Iz Čateža ob Savi se nam piše: Volitev novega občinskega odbora občine Čatež, katera se je vršila dne 24. oktobra l. 1905, in pri kateri je g. župnik Rudolf s svojo marijino družbo tako sijajno zmagal, je c. kr. dež. vladu v Ljubljani na pritožbo nekaterih občanov v celem obsegu ovrgla in zaukazala izvršitev nove volitve. Za to novo volitev si bo moral pač g. Rudolf izvoliti katero drugo podružno cerkev, da bo bral mašo za zmago volitve, zakaj ona maša, ki jo je bral na dan volitve 24. oktobra pri podružni cerkvi Sv. Vida, ni mnogo pomagala. Vidi se torej, kakih sredstev se poslužuje g. Rudolf, da doseže svoje namene; za zmago pri volitvah bera maše, aka pa hoče kako žensko omamiti, v katero se hipoma strastno zaljubi, ji pa porine svoj blagoslovjeni jezik v usta. Kako srečne so pač duše, katero Rudolf pase.

Pazite na otroke! Ko je 4. t. m. delavčeva žena Uršula Stenovec v Senožetih pri Javorniku postavila lonec vrele vode na kraj štedilnika in se nekoliko oddaljila, prišel je njen 16 mesečni sin k štedilniku in zvrnil lonec v vrelo vodo na se, da se je opekel po obrazu in vratu tako, da je čez dva dni umrl.

Prostovoljno gasilno društvo na Planinji izvolo na občenem zboru dne 6. t. m. kneza Hugo Widišč grätz s svojim častnim članom kot velikega podpornika društva.

V Košani so ustanovili pevsko društvo z imenom „Košansko pevsko društvo“. Pravila so že potrjena. Na prvem občnem zboru dne 7. januarja izvoljen je bil sledenči odbor: Janko Grad, predsednik in pevovodja; Dragotin Ambrožič, podpredsednik; Franc Kovač, tajnik; Franc Biščak, njega namestnik; Ivan Kaluža, denarničar; Ivan Hladnik, Jan Medved, Stefan Hreščak, Franc Kapelj, Jos. Magajna, Jos. Kaluža, odborniki; Janez Rotar, Franc Kaluža in Jos. Samsa, namestniki. Novoustanovljeno društvo je priredilo takoj po občnem zboru svojim članom zabavni večer. Društvo ima 2 ustanovnika, 32 podpornikov in 48 pevcev.

Spet love slovenski denar. Iz Slovenje Grádca se nam piše: Tukajšnji vsemencem nameravajo prediti letosnji predpust takozvan „Internationaler Unterofficers-Ball“. Matej Hubad. Koncerta so se udeležili tudi Srbi in v Osieku bivajoči Čehi. Na komerzu po koncertu je došlo do sijajne manifestacije hrvat-

vajo si tukajšnje Slovence v mestu in okolici pridobiti za to zabavo. Bal se bo vršil pri najzagrizenjšem nemškutarju Gollu. Da bi Slovence prelepili, postavili so v odbor dva moža, ki sta bila svoj čas Slovenci, zdaj sta pa premenila svojo barvo in postala poslušna nemška hlapca. Silno agitirata povsod za gori omenjeni bal, češ da je to nemško-slovenska prireditev. Mi pa, ki poznamo slovene-graške nemškutarje, vemo, da je to vsemenska veselica in pozivljamo vse zavedne Slovence, naj se ne udeleži tega bala. Bodimo značajni in ne podpirajmo svojih sovražnikov, ki so si zapisali na svoj prapor uničiti naš rod. Ako se noben Slovenc ne udeleži te prireditve, bo do skrajnosti klavarna, kar je edino prav. Mi obračajmo svoj denar v naše narodne namene, ne pa v dosego vsemenskih ciljev!

Smart valed korzeta. V Celju je umrla blagajnica Amalija Smolnikar na zastrupljenju krvi, ker jo je ranil modere v ledja. Sicer je takoj iskala pomoč pri zdravnikih, toda vse je bilo zastoj. Resen opomin damam, ki nosijo moderce!

Oropati je hotel neki cigan posestnika Rozmana v Kranjčici pri St. Juriju ob juž. železnicu. Ker mu Rozmanov sin ni hotel povedati, kje ima oče denar, je ustrelil cigan vanj in ga zadel v nogu. Roparja zasledujejo orožniki.

Samomor pisarja. V Konjicah se je v registraturi okrajnega sodišča obesil 61letni pisar Anton Marguč vsled domačih prepirov.

Smrtni padec na ledu. Na Dreti, potoku v Gornjem gradu, so se drsali otroci. 13letna Liza Mehtik je padla in si pretresla tako možgane, da je čez nekaj časa umrla. Starši, čuvajte svoje otroke in povejte jim, naj bodo oprezni!

Istrski deželni glavar dr. Rizzi je opustil izvrševanje advokature v Pulju.

Nemiri med kaznjenci v Kopru. Med kaznjenci v Kopru so nastali predvčerajšnjem nemiri, ker je kaznilično ravnateljstvo glede sprehoda po dvorišču odredilo neke izprenembe, ki kaznjencem niso bile všeč. Vsled tega sta odšli dve stotnji vojakov iz Trsta. Ko so zaprli kakih 50 vojakov v disciplinarne celice, je nastal mir.

Cvetec vijolice nam je poslala prijazna gdč. Zofija Wajšel v Hrušici pri Podgradu kot prve cvetke, ki jih je našla v tužni istriški Čičariji.

Nepoštena služkinja. Mestna policija je predvčerajšnjem aretovala 16letno služkinjo Marijo Jesenkovo iz Zminca pri Škofji Loki, ki je nekaj časa služila pri Pavlini Končinovi na Cesti v mestni log in ji pri odhodu iz službe ukradla 6 K vredno krilo, 1 K 20 vin. vreden robec in 1 K 20 vin. denarja. Tako potem je šla stavovat k Heleni Vavpotičevi na Zaloško cesto št. 7 in tudi tam ukradla par črevljev in nekaj denarja ter pobegnila, a kmalu potem je prišla v roke pravice. Navedenko je že orožničko iskal, ker je pri odhodu od doma ukradla svoji materi 16 K denarja, Mariji Hafnerjevi po dve ruti. Jesenkova je bila že dvakrat kaznovana zaradi prestopka, enkrat zaradi hudodelstva tativne, dvakrat pa zaradi prestopka goljufije. Oddali so jo sodišču.

Tativna. Pretečeni mesec je ukradel dosedaj še neznan premogarski hlapec na Turjaškem trgu št. 6 nove skorje, vredne 28 K.

Izgubljene reči. Gdč. Ljudmila Krajkova je izgubila denarnico s tremi predali, v kateri je imela dva zlata po 20 K in za 10 K drobiža.

Izgubili se je bankovec za 100 K z nekim računom vred na potu od Zormanja v Spodnji Šiški do Špišalskih ulic. Pošteni najditelj naj bankovec odda v upravnosti našega lista.

Neka gospodičina je izgubila na potu iz Šolskega drevoreda v Špišalske ulice denarnico, v kateri sta bila dva zlata po 20 K, drobiža okoli 10 K in dve znamki po 10 in 5 vinarjev. Najdena denarnica naj se odda na policiji.

Ljubljanska društvena godba priredi danes zvečer v malo dvorani hotela „Union“ društveni koncert za člane. Začetek ob 8. uri. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 vin.

Razpisana služba. Razpisano je mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštnem uradu v Šent Jurju pri Kranju.

Jugoslovanske vesti. Vseslovenski koncert v Osieku. Hrvatsko pevsko društvo „Lipa“ v Osieku je priredilo v nedeljo vseslovenski koncert, na katerem so se proizvajale pevske točke iz glasbene literature vseh slovenskih narodov. Najbolj so občinstvu ugajale, kakor piše „Narodna obrana“, slovenske narodne pesmi, ki jih je harmonizoval Matej Hubad. Koncerta so se udeležili tudi Srbi in v Osieku bivajoči Čehi. Na komerzu po koncertu je došlo do sijajne manifestacije hrvat-

sko-srbske sloge. — Pojavlji v hrvatski in srbski javnosti v zadnjem času kažejo, da se sloga med bratskima narodoma srbskim in hrvatskim vedno bolj ukrepi in poglablja, kar je gotovo znak boljše bodočnosti ob teh jugoslovenskih plemen, ki sta se po tuji krividi toliko časa brez vzroka v svojo lastno škodo ljuto borila drug proti drugemu.

Hrvatski klub se je osnoval v Sarajevu. Klubu je pristopilo že 100 članov. Društvo si je našlo svoje prostore in narocilo za vsoto 1000 kron 22 listov in 15 revij. Društvena čitalnica se otvorila tekmo tega meseca.

Novi hrvatski listi. V Križevcih je jel z novim letom izbrati teknik za gospodarstvo, zavaro, pouko, obrt in trgovino; list se imenuje „Križevčanin“. V Zadru je pa te dne izšel nov list „Prački glas“, ki ga je baje osnoval nadškof Dvornik, čemur pa uredništvo oporeka.

Svobodna učiteljska revija. Kakor poroča „Narodna obrana“, so hrvatski in srbski učitelji na Hrvatskem započeli skupno akcijo, ki meri na to, da bi se izdajala svobodna in navdušena učiteljska revija, ki bi služila pedagoškim vprašanjem in v prvi vrsti zastopala korist učiteljskega stanu.

Srbško-bolgarska carinska zveza se je baje, kakor poročajo listi, razbila, dasi je bila dotična zakonska predloga že sprejeta v bolgarskem sobranju. Znano je, da je ta bila teži zvezi huda nasprotnica avstrijske vlade, ki ni hotel nadaljevati pogajanje s Srbijo glede trgovinske pogodbe, ako ostane v veljavi srbsko-bolgarska carinska zveza. Nasprotnstvo Avstro-Ogrske proti zvezi je jasen dokaz, da je konvencija med Bolgarijo in Srbijo za obe države in za slovensko stvar velikansko važnost. To bi morala uvideti tudi na krmilu se nahajajoča srbska vlada. Zato se nam zdi tudi čudno, da se je dala srbska vlada ustrahovati Dunaju in je snedla svojo Bolgarski danes besedo s tem, da zakonske predloge o carinski zvezi niti ni predložila skupščini. Mi smo doslej smatrali samostalcev prav tako za oločne rodoljube, kakor stare radikalce, a kakor se nam sedaj zdi, smo se v tem oziru motili in skoro bi rekli, da je opozicija pri zadnji volitvi poslancev v Belgradu trdila prav, ko je vladno stranko dolžila, da je „avstrijanska“. Vsekakor je Srbiji v sramoto, da se vlada kratkim potom vda avstrijskemu pr

